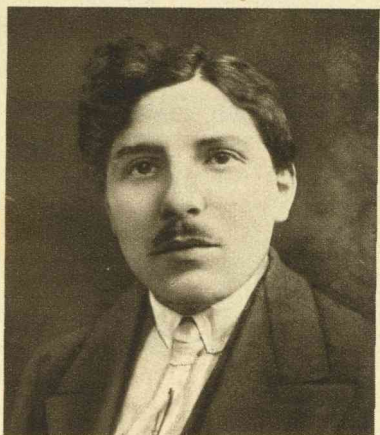

De „werkelijke” heer v. d. Linden, grimeur en pruikenmaker, die ook voor het volgend speelseizoen door d. h. Verkade is geëngageerd

UITGAVE VAN A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

REDACTIE EN ADMINISTRATIE:

DOEZASTRAAT 1 TELEFOON INTERCOMMUNAAL 1 LEIDEN

PRIJS BIJ NUMMERVERKOOP 10 CENT, BELGIË 20 CENTIEMEN

17 JUNI 1914

No. 51

1e JAARGANG

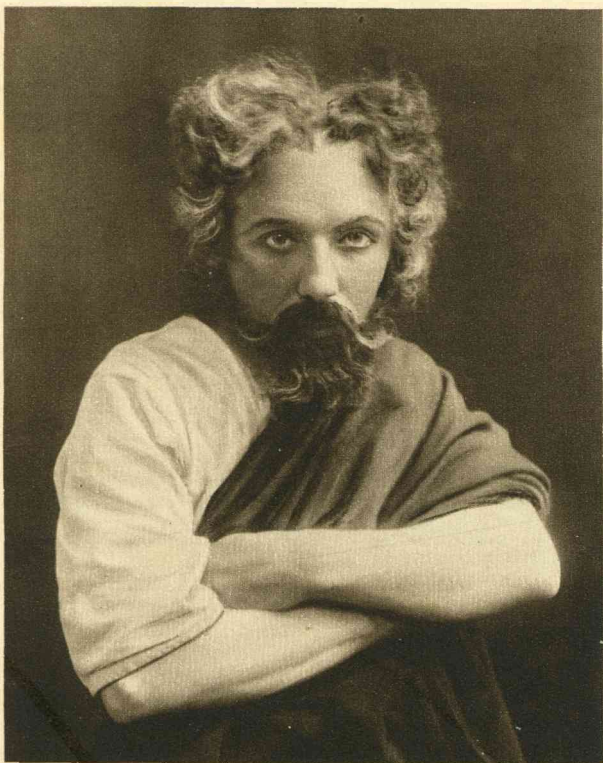

EEN KIJKJE IN HET ATELIER BIJ DEN HEER VAN DER LINDEN
(foto's J. B. Hijmans)

De Kunst van Grimeeren

Tempora mutantur et nos mutamur in illis — de tijden veranderen en wij veranderen met de tijden.

Toen ik een jongen was, dertig jaar geleden — het maakt 'n mensch niet jonger als hij daaraan denkt — vond ik het een ware verrukking om op het tooneel louter ridders te zien, met gol-

HERODES

vende lokken onder zwierige hoeden, met baarden schier zoo lang als hun rapier en met gracielijk omgeslagen mantels die de gansche figuur verborgen. De groote bekoring van al die „costuumstukken”, meest draken, de goede niet te na gesproken, was wel deze, dat onze meest geliefde tooneelspeelsters en tooneelspelers er schier onherkenbaar in waren. Het was, onder jongens, een soort raadselspelletje wie ze, zonder program, het eerst zou ontdekken: Door Frenkel achter het masker van Jack Shepard „of de ridders van den nevel”, haar broeder Louis, de groote, als hij de „Gebochelde” speelde, of „de Koerier van Lyon”, of, om op wat hooger plan te komen, „Richard III”.

Dat is gaandeweg alles anders geworden door de hedendaagsche ontwikkeling van het tooneel, dat, over het vergedreven realisme heen van het „Théâtre Libre”, zich meer en meer is gaan toeleggen op het wedergeven van stukken leven van den eigen tijd, waarin of wel sociaal-economische of wel psychologische moeilijkheden worden uitgewerkt en opgelost, óók niet opgelost.

Wij missen het costuumstuk in onze dagen nog wel niet geheel, denk aan Rostand, en evenmin het geschiedkundig tooneelspel, maar we zijn er toch meer en meer aan gewend geraakt om op de planken, die de wereld verbeelden, menschen te zien bewegen als wij zelf zijn.

Daar is ongetwijfeld een kunstzinnig voordeel in gelegen voor tooneelspelers en tooneelgang-
ers.

De tooneelspeler heeft, in den regel, niet zoo heel veel aan eigen uiterlijk te veranderen, omdat het ongetwijfeld een eisch van moderne regie is, de rollen zóó toe te wijzen, dat de eigen figuur van een tooneelspeler zich zooveel mogelijk leent voor het weergeven van de figuur, die hij moet voorstellen. Men geeft den acteur met natuurlijke aanleg voor zwaarlijvigheid toch niet de rol van een slanken jongeling, die ondersteld wordt aan paardenwedstrijden mede te doen.

Voor het publiek is het aesthetisch voordeel van den gewijzigden toestand hierin gelegen, dat zijn indruk niet bedorven wordt door slecht zittende pruiken, aangeplakte baarden, waarvan men, met den kijker, de veeren ziet die den baard achter de ooren vasthouden, door hooggewelfde voorhoofden die de scheiding te zien geven van het werkelijke vel en het valsche, mitsgaders al de strepen van „rouge” en zwart die de „trekken” van het gelaat moeten uitmaken. Dat lag er bij de tooneelvorsten, ridders, roovers, heksen, allemaal veel te dik op.

Nu is het maken van een goeden „kop” geen licht werk.

Ik herinner mij eens met een onzer goede illustratoren gestaan te hebben voor een oud-regentenstuk in een onzer musea.

Een reeks portretten, op een groot doek, van zwaargebouwde, forsknekkige kerels, met kloeke baarden en breedgerande, zwarte hoeden, typen van de krachtige 17e eeuw.

„Zulke koppen teekent gij niet meer,” zeide ik schertsend tot den schilder.

„Zulke koppen zijn er niet meer!” was zijn antwoord.

Vandaar dat, waar de voorbeelden in het leven niet voor het grijpen zijn, velen van onze tegenwoordige tooneelspelers zich in negen van de tien rollen, die zij te vervullen hebben, met hun eigen

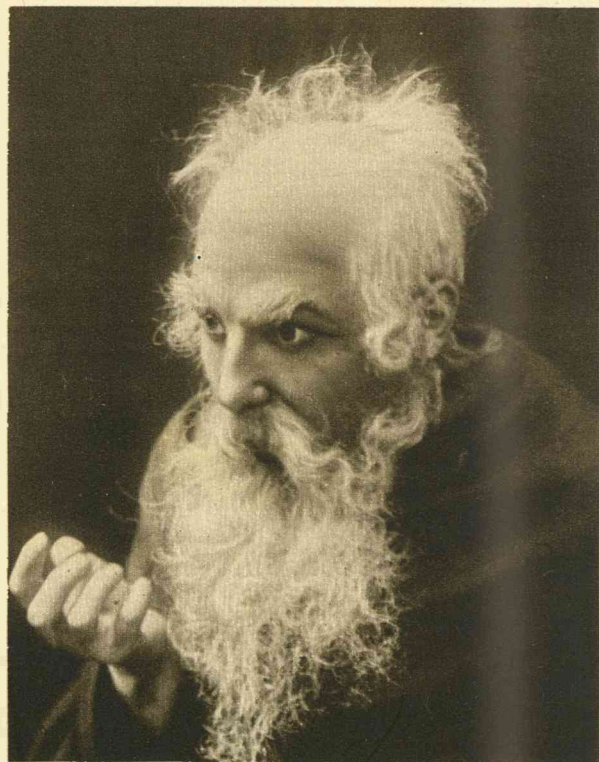

EEN SCHELE BOER

gelaatstrekken behelpen, lichtelijk gegrimeerd.

Het is mijn bedoeling niet om in de bijzonderheden te komen van de techniek van het grimeeren.

De meeste tooneelspelers van onzen tijd, in alle landen, volgen nog het oude stelsel en grimeeren zich zelf, laten zich hoogstens voor haar en baard door den tooneelkapper helpen. Er zijn er, die zeer veel zorg aan hun grime besteden en wel een

OUDE BEDELAAR

uur voor het „opkomen” reeds in hun kleedkamer aan het werk gaan om hun „kop” te maken. Het begint er altijd mede, dat zij het gelaat, hals en nek, met cold cream of eenig ander vet insmeren, om te zorgen dat de huid niet wordt aangedaan in de eerste plaats, maar ook opdat de gelaatsoppervlakte smijdig en beweeglijk kan blijven onder de laag vet of poeder, die er vervolgens opkomt. Zonder uitzondering bijna wordt de eerste laag gevormd door een basis van vleeschkleur, een mengeling van geel en mat vieux-rose, die er met een borstel op gewreven wordt. Dan komt de pruik en vervolgens wordt het gelaat afgewerkt, de kop „gemaakt”, schaduwen, vouwen, rimpels, inzinkingen enz. aangebracht.

Dat alles is nog de oude manier van werken.

De nieuwe, waarover ik met den heer v. d. Linden, den grimeur en pruikenmaker van het gezelschap Verkade gebabbeld, en waarover ik het een en ander gelezen heb, is van de oude niet zoozeer afwijkend in de techniek, behoudens details, dan wel in de opvatting.

Ieder gelaat heeft leeftijdsverschijnselen, ouderdomsschaduwen; rimpels komen zoowel bij zuigelingen als bij grijsaards voor; bij een zuigeling zijn de rimpels zelfs sterker aanwezig dan bij een grijsaard.

Rimpels zijn gemakkelijk te zien, ouderdomsschaduwen niet. Hoe komt het bijvoorbeeld, dat blonde vrouwen eerder die schaduwen vertoonen